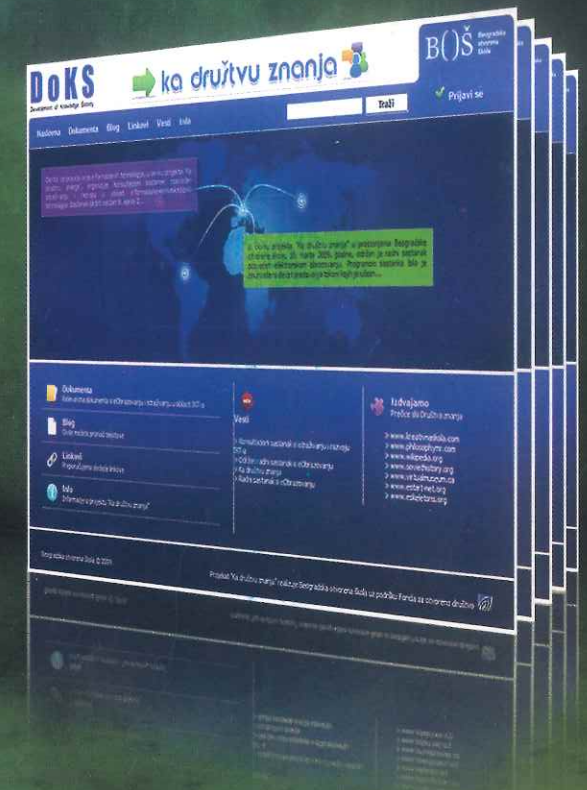

ka društvu znanja

B()Š
Beogradska
otvorena
škola

DoKS

Preporuke za implementaciju eSEE Agende+ u oblasti eObrazovanja
i istraživanja i razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija

Društvo znanja

Na pretpostavci da je znanje opšte dobro, koje kao takvo treba da bude dostupno svima, gradi se društvo znanja. Koncept takvog društva podrazumeva da je osnovni resurs znanje umesto kapitala i rada, koji su bili temelji prethodnih društava. U društvu baziranom na znanju obrazovanje i tehnike sticanja neophodnih veština postaju ključna grana ljudske aktivnosti.

Uporedo sa prihvatanjem koncepta društva baziranog na znanju odvijao se i ubrzan tehnološki razvoj, čija dostignuća omogućavaju uključivanje svakog pojedinca u obrazovni sistem. Društvo znanja se često naziva i informacionim društvom. Oba termina upućuju na društvo u kom je kreiranje, distribucija i korišćenje informacija najznačajniji deo ekonomskih, socijalnih i kulturnih aktivnosti.

Težeći društvu baziranom na znanju, zemlje Evropske unije su 2000. godine donele Lisabonsku strategiju, kojom su se obavezale da će tokom prve dekade 21. veka Evropska unija postati najkompetitivnija i najdinamičnija ekonomija na svetu – zasnovana na znanju. Polazeći od pretpostavke da će društvo bazirano na znanju biti najjači pokretač evropske ekonomije, tvorci Lisabonske strategije su posebnu pažnju posvetili ideji stvaranja informacionog društva dostupnog svim građanima Evropske unije. Lisabonska strategija

predviđa stvaranje jedinstvenog evropskog informacionog prostora, u kom svaki građanin raspolaže neophodnim veštinama koje mu omogućavaju da se ostvari na najbolji mogući način. Put za ispunjenje ovog cilja je u obrazovnom sistemu, zbog čega je iniciran čitav niz akcija usmerenih ka stvaranju zajedničke obrazovne politike Evropske unije. Dosadašnji razvoj društva znanja na nivou Evropske unije odvijao se na tankoj liniji između stvaranja zajedničkog informacionog prostora, s jedne, i očuvanja kulturne raznolikosti s druge strane. Uz to je naročita pažnja posvećivana sprečavanju nastanka digitalne podele pa je, s tim u vezi, znatan obim finansijskih sredstava usmeravan na manje razvijena područja Evropske unije. Razloge za ovakvo usmerenje razvoja evropskog društva znanja treba tražiti u svesti donosilaca odluka da je ostvarenje osnovne ideje Lisabonske strategije, tj. stvaranje najdinamičnije svetske ekonomije, nemoguće bez sagledavanja svih aspekata informacionog društva. Na tragu ove ideje društvo znanja kao društvo u nastajanju sagledavano je, u više navrata, i kroz vizuru ljudskih prava. Tako je 2003. godine u Portu usvojena Evropska povelja o pravima građana u društvu znanja, kojom je postavljen temelj pojmu koji se danas sve češće naziva e-Pravom. Pomenuta povelja je obuhvatila pravo na pristup, pravo na onlajn informacije javne uprave, pravo na onlajn participaciju i, možda najznačajnije, pravo na obrazovanje i usavršavanje. Pravo na obrazovanje, definisano Evropskom poveljom o pravima građana u društvu znanja, obuhvata pravo na edukaciju za efikasno korišćenje usluga i informacija putem informaciono-komunikacionih tehnologija i pravo na doživotno e-obrazovanje.

Obavezujući se ostvarenjem osnovnog cilja Lisabonske strategije, Evropska unija je koncept društva znanja prihvatila kao globalni fenomen, u koji je nemoguće ne uvrstiti buduće članice zajednice evropskih naroda. Ovakvo poimanje društva znanja uslovalo je stvaranje plana *eEvropa+*, koji je podrazumevao podršku informatizaciji zemljama kandidatima koje su 2004. godine postale punopravne članice EU. Po uzoru na planove *eEvropa* i *eEvropa+*, Srbija je inicirala regionalnu saradnju u okviru programa eSEE - elektronska Jugoistočna Evropa Pakta za Stabilnost. Razvojni plan za izgradnju društva znanja u Jugoistočnoj Evropi predstavljen je eSEE Agendom a potom i eSEE Agendom+, koju su 2007. godine potpisala resorna ministarstva Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, UNMIK/Kosova, Makedonije, Moldavije, Crne Gore i Srbije. Ovaj dokument je kao specifične prioritete za izgradnju informacionog društva Jugoistočne Evrope odredio:

1. stvaranje jedinstvenog informacionog sistema Jugoistočne Evrope,
2. podsticanje inovacija i povećanje investicija u istraživanja IKT-a i obrazovanje i
3. dostizanje inkluzivnog informacionog društva.

Potpisivanjem ovog dokumenta Srbija se obavezala na ostvarenje prioriteta i ciljeva koji su njime definisani, a u skladu sa tom obavezom Ministarstvo za telekomunikacije i informaciono društvo usmerilo se ka definisanju akcionog plana za ostvarenje eSEE Agende+. Činjenica da je izrada Akcionog plana u rukama Radne grupe u okviru Ministarstva

za telekomunikacije i informaciono društvo ukazuje na to da se ne ispunjava proceduralni zahtev eSEE Agende+, koji nalaže da se razvojem informacionog društva mora baviti vlada u celini. Ovaj akcioni plan je trenutno nadomak usvajanja, a kako će do eventualnog usvajanja doći bez prethodno organizovanih javnih rasprava, stvara se razumna sumnja u mogućnosti ostvarenja zacrtanih ciljeva.

eSEE Agenda+

Vlade zemalja Jugoistočne Evrope potpisale su 27. oktobra 2007. godine u Sarajevu *eSEE Agendu+*, regionalni plan aktivnosti za razvoj informacionog društva u Jugoistočnoj Evropi. Tim činom zemlje potpisnice su se obavezale na rad na ispunjavanju prioriteta koji su definisani evropskom inicijativom *i2010 – Evropsko informaciono društvo za razvoj i zapošljavanje*. Prioriteti koje je *eSEE Agenda+* istakla raspoređeni su u tri ključne oblasti:

- Dalji razvoj *jedinstvenog SEE informacionog prostora* koji promoviše otvoreno i konkurentno unutrašnje tržište za Informaciono društvo i medije, pomjerajući ga u pravcu zajedničkog evropskog informacionog prostora u pogledu interoperabilnosti;
- Jačanje *inovacija i ulaganja u IKT istraživanje i obrazovanje* saradujući sa privatnim sektorom na unapređenju rasta i stvaranju većeg broja radnih mjesta većeg kvaliteta;
- Postizanje *inkluzivnog Informacionog društva* kojim se unaprjeđuju rast i zaposlenost na način koji je usvojen sa održivim razvojem i kojim se daje prioritet boljim javnim uslugama i kvalitetu života.

Zemlje potpisnice *eSEE Agende+* prihvatile su odgovornost za:

- Uključivanje prioriteta koji su definisani ovim dokumentom u nacionalne razvojne politike,
- Postizanje ciljeva koji su definisani ovim dokumentom,
- Stvaranje odgovarajućeg okruženja za ubrzani razvoj i izgradnju Informacionog društva.

Regionalni plan za razvoj informacionog društva Jugoistočne Evrope *eSEE Agenda+*, precizno je definisao prioritete razvoja za svaku od tri pomenute oblasti¹:

A) PRIORITETNA OBLAST: JEDINSTVENI INFORMACIONI PROSTOR JUGOISTOČNE EVROPE

1. Raspoloživost širokopoljnih mreža velike brzine i sigurnih servisa;

Zemlje će unapređivati, regulisati, a u odsustvu konkurentskog okruženja, i razvijati širokopoljne mobilne komunikacije velike brzine i servise pomoću kojih može da se ponudi siguran pristup bogatim sadržajima.

¹ Preuzeto iz *eSEE Agende+*,
www.ncd.matf.bg.ac.yu/news/en/eSEE_Agenda.pdf

2. Razvoj i pristupačnost bogatog online sadržaja i prenos iz konvencionalnog formata;

Digitalni sadržaj i servisi su značajan potencijalni izvor novih radnih mesta. Zemlje će stimulisati razvoj digitalnog sadržaja i servisa u oblastima od opšteg interesa – kultura, zdravstvo, naučni i obrazovni sadržaj, geografske informacije itd.

3. Interoperabilnost u skladu sa Evropskim okvirom interoperabilnosti (za administracije);

Zemlje će usvojiti nacionalne okvire interoperabilnosti u pogledu Evropskog okvira interoperabilnosti (za administracije) kako bi osigurale kompatibilnost i saradnju sistema, procesa i ljudskih resursa i kako bi se omogućio nesmetan ulazak u EU i pružili servisi usmereni na klijenta.

4. Harmonizacija pravila za Informaciono društvo i medije;

Digitalna konvergencija Informacionog društva i medijskih servisa, mreža i opreme postaje realnost i zahteva konvergenciju u oblasti politika. Ona podrazumijeva konzistentan sistem pravila za Informaciono društvo i medije na osnovu tehnološke neutralnosti koja je definisana relevantnim Evropskim regulatornim okvirom.

5. *Upravljanje nacionalnim regionalnim elektronskim identitetom;*

Nacionalne / regionalne komunikacije i promet biće olakšani izgradnjom ključne javne infrastrukture na nacionalnom i regionalnom nivou za sigurno elektronsko poslovanje na onosvu kvalifikovanog elektronskog potpisa. Pored toga, zemlje će voditi računa o saradnji na harmonizaciji potreba u pogledu podataka o prometu za razne agencije i privatne operatore.

B) PRIORITETNA OBLAST: INOVACIJE I ULAGANJA U ICT ISTRAŽIVANJA I OBRAZOVANJE

1. *Kompjuteri i pristup Internetu u svim školama; Informatička pismenost je postala obavezna u novoj ekonomiji. Mi stoga moramo da investiramo u ICT infrastrukturu u našim obrazovnim institucijama i u stvaranje učionica opremljenih kompjuterima i Internet konekcijama.*
2. *Nastavni plan i program za ICT;*

Da bi se povećala ICT znanja u našim društvima, unapređivaćemo obrazovni sistem vršenjem direktnih izmena u nastavnim planovima i programima naših škola. Te promene treba da stvore obavezne standarde za minimalna i napredna ICT znanja koja učenici moraju da steknu tokom obrazovanja.

3. *Uspostavljanje stručnog obrazovanja za ICT;*

Da bi se premostio jaz u znanjima između različitih generacija, uspostavićemo stručno obrazovanje za ICT i radićemo sa privatnim sektorom na ujednačavanju ICT znanja u našim društvima. Stručno obrazovanje treba da obezbedi programe za usavršavanje tokom celog života koji će biti svima na raspolaganju.

4. *Uključivanje ICT istraživanja u prioriteta istraživanja na nacionalnom nivou;*

Da bi se realizovale nove tehnologije i metode za unapređenje regionalnih ekonomija, naš cilj je da pojačamo istraživanja u regionu.

5. *Dalji razvoj Nacionalnih akademskih i naučnoistraživačkih mreža i značajno unapređenje međunacionalne i regionalne interkonekcije:*

Podržaćemo ICT istraživanja i proces transfera tehnologija, daljim razvijanjem akademskih i naučnoistraživačkih mreža i boljom povezanošću između istraživača i institucija.

Projekat „Ka društvu znanja“

Projekat „Ka društvu znanja“ realizuje Centar za proučavanje informacionih tehnologija (CePIT) Beogradske otvorene škole uz podršku Fonda za otvoreno društvo. Baveći se drugim prioritetom *eSEE Agende+* „jačanje inovacija i ulaganja u istraživanja IKT-a, projekat „Ka društvu znanja“ ima za cilj podršku i unapređenje implementacije *eSEE Agende+* u Srbiji. Aktivnosti projekta odvijale su se paralelno na dva koloseka:

- eObrazovanje
- istraživanje i razvoj IKT-a.

Na konsultacionim sastancima kojima su prisustvovali relevantni stručnjaci i zainteresovani akteri obeju oblasti analizirana je trenutna situacija u oblastima eObrazovanja i istraživanja informaciono-komunikacionih tehnologija.

eObrazovanje

Tokom konsultacionog sastanka posvećenog eObrazovanju, analizom trenutnog stanja došlo se do zaključaka, tj. preporuka kojima bi se znatno unapredilo obrazovanje većom upotrebom informaciono-komunikacionih tehnologija u obrazovanju.

U osnovi društva znanja je obrazovanje, te s tim u vezi treba reformisati obrazovni sistem Srbije kada je reč o informatičkoj pismenosti - uvesti obavezno informatičko obrazovanje na svim nivoima od osnovne škole, preko srednjeg obrazovanja do fakulteta. Naročitu pažnju treba posvetiti uvođenju informatike kao obaveznog predmeta za završne razrede osnovnih škola, jer empirijske analize ukazuju na to da učenici koji poseduju minimum informatičkih veština pri upisu u srednje škole lakše ovladavaju gradivom koje zahteva korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija. Institucije Evropske unije zalažu se za uvođenje standarda u srednje škole kojim bi se definisao optimum stečenih informatičkih veština u srednjoj školi - veštine obuhvaćene standardom ECDL (European Computer Driving Licence).

Kada je reč o pristupu računarima u školama, *eSEE Agenda+* propisuje standard 20 učenika po računaru. Procenjuje se da u Srbiji 87% škola ima pristup internetu, i da trenutni broj učenika po jednom računaru iznosi 26. Dakle, ne tako daleko od standarda koji propisuje *eSEE Agenda+* ni kada je reč o pristupu internetu u školama jer je u Evropskoj uniji u 2008. godini 96% škola imalo pristup internetu. Ako se uzimaju u obzir dostupni statistički podaci, ostvarenje ciljeva *eSEE Agende+* nije daleko, međutim, upotreba dostupne infrakture je na vrlo niskom nivou. Iako se sprovode akcije čiji je cilj uvođenje interneta u sve škole u Srbiji, ne sme se zapostaviti izgradnja kapaciteta unutar obrazovnog sistema. Zato treba pospešiti upotrebu računara i interneta u

obrazovanju obukom prosvetnog kadra za primenu savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija, jer zanemarljivo nizak procenat prosvetnih radnika primenjuje ove tehnologije u nastavi. Zbog toga je neophodno uraditi reviziju sistema na osnovu kog se obavlja stručno usavršavanje prosvetnih radnika za korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija. Sistem koji se trenutno koristi ne beleži očekivane rezultate. Naime, iako istraživanja Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja pokazuju da je oko 80% prosvetnih radnika obuhvaćeno obukom, izuzetno mali procenat njih koristi računare u nastavi, bilo tokom pripreme, bilo tokom izvođenja nastave.

Razloge za nedovoljnu upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija u nastavi treba tražiti ne samo u nedovoljnoj obučenosti nastavnog kadra već i u nedostatku relevantnog resursnog centra koji bi se koristio tokom pripreme nastave. Na konsultacionom sastanku projekta „Ka društvu znanja“ jasno je istaknuta preporuka za izgradnju jedinstvenog resursnog centra, koji bi obuhvatio postojeće resursne centre i koji bi imao institucionalnu podršku i nadzor Ministarstva prosvete.

Tokom konsultacionog sastanka posvećenog eObrazovanju, pored opisa opšteg stanja eObrazovanja u Srbiji, sastavljena je lista konkretnih preporuka upućenih onima koji će biti zaduženi za primenu akcionog plana *eSEE Agende+* za Srbiju, s ciljem unapređenja obrazovanja u Srbiji većom upotrebom IKT-a.

Sledi lista preporuka:

- *Uvesti obavezno informatičko obrazovanje na svim nivoima - od osnovne škole, preko srednjeg obrazovanja do fakulteta.* Naročitu pažnju treba posvetiti uvođenju informatike kao obaveznog predmeta za završne razrede osnovnih škola, jer empirijske analize ukazuju na to da učenici koji poseduju minimum informatičkih veština pri upisu u srednje škole, lakše ovladavaju gradivom koje zahteva korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija.
- *Revizija sistema za stručno usavršavanje prosvetnih radnika za upotrebu IKT-a.* Sistem koji se trenutno koristi ne beleži očekivane rezultate jer, iako istraživanja pokazuju da je oko 80% prosvetnih radnika obuhvaćeno obukom, izuzetno mali procenat njih koristi računare u nastavi, bilo tokom pripreme, bilo tokom izvođenja nastave.
- *Unapređivati medijsku pismenost aktivnog nastavnog kadra.* Naročitu pažnju obratiti na obuku za valjano valorizovanje sadržaja na vebu, što bi uticalo na širu upotrebu internet resursa. Ova preporuka svoju suštinu crpe iz nepoverenja u vrednost sadržaja dostupnih na internetu, koje postoji kod velikog broja prosvetnih radnika. To je posledica nepoznavanja tehnika pretraživanja i valorizovanja nađenih sadržaja na vebu. Pretpostavka na kojoj se zasniva ova preporuka je da bi veći procenat nastavnika i profesora koristio i svojim učenicima i studentima preporučivao sadržaje dostupne na vebu kada bi oni bili jasno određeni kao valjani i korisni.

- *Osnivanje prepoznatljivog resursnog centra koji bi objedinio sve postojeće resursne centre koji sadrže materijale za pripremu nastave i njihovu razmenu. U akcionom planu za izgradnju informacionog društva stoji da bi trebalo osnovati jedan resursni centar. Imajući u vidu postojeće stanje u informacionom prostoru Srbije da postoji najmanje pet nezavisnih baza znanja, pri čemu je sadržaj samo jedne baze prošao kroz zvaničnu proveru u okviru Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, vredi promisliti mogućnost sistematskog nadzora nad postojećim bazama znanja, bilo da su one namenjene učenicima ili nastavnicima. Polazna osnova za ovu preporuku je ideja da bi lakše i ekonomski isplativije bilo u okviru jedinstvenog portala okupiti sve postojeće obrazovne resurse koji bi prethodno bili odobreni od strane relevantnih obrazovnih institucija.*
- *OMRES - Izgraditi infrastrukturnu mrežu za osnovno i srednje obrazovanje (predviđeno eSEE Agendom+) i povezati je sa Akademskom mrežom. Ovakva mreža poslužila bi ostvarivanju saradnje među prosvetnim radnicima angažovanim u osnovnim i srednjim školama i akademskom zajednicom, na obostranu korist.*
- *Afirmisati i institucionalizovati upotrebu IKT-a u društvenim i humanističkim naukama i disciplinama. Informatičkim opismenjavanjem humanista može se značajno doprineti samom razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija. Očitija primena ove preporuke odnosi se na medijsko opismenjavanje humanista, koji će svoja istraživanja u skorijoj budućnosti u većem delu bazirati na virtuelnom okruženju.*

- *Razmotriti mogućnost šire primene socijalnih mreža u obrazovanju, s obzirom na savremene metode komuniciranja i njima omogućene prednosti. Socijalne mreže (poput Fejsbuka, Majspejsa, Tvitiera...) pružaju ne samo poboljšanu komunikaciju tokom nastave već se i mogu koristiti za samo istraživanje, pri čemu se naročito imaju u vidu P2P (*peer to peer*) sistemi, tj. sistemi za razmenu onlajn sadržaja. U prilog ovoj preporuci posebno ide niži nivo informatičkog znanja neophodnog za upotrebu socijalnih mreža, pa su, upravo zbog toga, prijemčivije za humanističko obrazovanje od klasičnih elektronskih obrazovnih okruženja.*
- *Osmisliti priručnik za upotrebu onlajn alata i platformi korisnih za procese obrazovanja. Ustanovljeno je da programima stručnog usavršavanja nije obuhvaćen spektar dostupnih kolaborativnih alata čije bi korišćenje znatno unapredilo kvalitet nastave.*
- *Umrežiti istraživačke centre i obrazovne institucije koje aktivno primenjuju IKT. Cilj ovog umrežavanja je dvostruk i odnosi se s jedne strane na doprinos koji istraživački projekti mogu da pruže edukatorima, a s druge strane na neophodno uključivanje stručnjaka iz oblasti pedagogije u istraživačke projekte u oblasti IKT-a.*
- *Formirati nacionalno nezavisno regulatorno telo za izdavanje licenci za ECDL. Preporuka je da to regulatorno telo čine predstavnici škola računara, kao i predstavnici prosvetnog kadara.*

- *Obuka za korišćenje interneta za najmlađe i osnivanje nacionalnog centra za prijavu incidenata na internetu.* Sprovoditi redovne obuke o upotrebi interneta kojom bi se i najmlađi korisnici interneta uputili u sisteme pretrage na internetu, ali i u negativne aspekte i kriminogene pojave sa kojima mogu da se sretnu na internetu. Sa ciljem podizanja opšteg nivoa bezbednosti na internetu treba osnovati nacionalni centar za prijavu incidenata na internetu.
- Osim uobičajenog koncepta onlajn bezbednosti treba predvideti fiziološke karakteristike korisnika, naročito oftamološke komplikacije, koje se mogu javiti kod aktivnih, mladih korisnika i preduprediti ih već prilikom kreiranja sadržaja i obrazovnih resursa na internetu. Moguća rešenja su upozorenja i obaveštenja o štetnosti predugog boravka pred računarom i opasnostima po vid. Ova obaveštenja bi se pojavljivala u posebnim prozorima nakon određenog vremena provedenog na jednom izvoru.

Istraživanje i razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija

Projekat „Ka društvu znanja“ usmerio je svoje aktivnosti i ka umrežavanju ključnih aktera iz oblasti istraživanja i razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija. Konsultacioni sastanak koji je okupio relevantne stručnjake iz ove oblasti bio je, u najvećoj meri, posvećen analizi trenutne situacije na polju istraživanja IKT-a i mogućnostima za unapređenje položaja istraživača i istraživačkih centara.

Analiza trenutnog stanja u oblasti istraživanja i razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija sprovedena u okviru projekta “Ka društvu znanja” ukazala je na nedostatak institucionalne i finansijske podrške istraživačkim centrima.

Kada je reč o finansijskoj podršci istraživačkim projektima, utvrđeno je da je, primera radi, tokom 2008. godine iz budžeta izdvojeno 350 miliona dinara ili oko četiri miliona evra za istraživačke projekte³. Istovremeno su ostale zemlje obuhvaćene Inicijativom za elektronsku Jugoistočnu Evropu predvidele višestruko veći obim novčanih sredstava.

Kada se, s druge strane, govori o nedostatku institucionalne podrške istraživačkim centrima i projektima, najčešće se ima u vidu nemanje spremnosti zvaničnih državnih institucija da svojim aktivnostima olakšaju rad istraživačima. Tako je proceduralnim propustom ili previdom inostranim istraživačima gotovo onemogućeno učešće na domaćim projektima, čime se umanjuje potencijal mobilnosti istraživača, naročito dolazna mobilnost, koja bi znatno unapredila kvalitet aktuelnih istraživanja. Da bi istraživač iz inostranstva dobio boravišnu vizu, mora da poseduje radnu dozvolu, dok je, s druge strane, za dobijanje radne vize neophodna boravišna dozvola. Neophodno je da se razreši ova proceduralna zbrka kako bi se, makar u formalnom smislu, unapredio rad na istraživačkim projektima.

³ Poređenja radi, treba naglasiti podatak da je za isti period Bosna i Hercegovina predvidela 20 miliona evra, a Hrvatska 21 milion.

Tokom konsultacionog sastanka posvećenog istraživanju i razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija, pored istaknutog lošeg stanja kada je reč o institucionalnoj podršci istraživačkim centrima, sastavljena je lista konkretnih preporuka upućenih onima koji će biti zaduženi za primenu akcionog plana *eSEE Agende+* za Srbiju, s ciljem unapređenja istraživanja i razvoja IKT-a u Srbiji. Sledi lista preporuka:

- *Interoperabilnost ministarstava i ostalih državnih institucija.* Neophodno je razviti zadovoljavajući nivo interoperabilnosti između ministarstava iako to nije eksplicitno predviđeno *eSEE Agendom+*. Prilikom formulisanja ove preporuke naglašeno je da interoperabilnost između ministarstava i ostalih državnih institucija znatno doprinosi razvoju informacionog društva. Zadovoljavajući nivo interoperabilnosti između državnih institucija je neophodan i kada je reč o realizaciji akcionog plana za primenu *eSEE Agende+*.
- *Izgradnja jedinstvenog portala republičkih organa.* Kao prioritet razvoja informacionog društva naglašena je izgradnja portala republičkih organa koji će okupiti sve dosad razvijene servise, a u perspektivi, ovom portalu treba pridružiti i potportale opštinskih organa. Izgradnjom jedinstvenog portala podržali bi se dosad dobro razvijeni servisi, ali doprinelo bi se i razvoju ostalih. Osnova ove preporuke može se crpeti iz nužnosti uspostavljanja interoperabilnosti između svih državnih organa.

- *Redefinisati pojam istraživača.* U okviru konsultacija sa istraživačkim institutima i centrima uočen je problem suštinskog zanemarivanja velikog broja istraživača koji, zbog činjenice da se ne bave publicistikom, nisu uvršteni u zvaničnu bazu naučnih radnika Ministarstva nauke. Predlog koji se artikulisao tokom konsultacionog sastanka posvećenog istraživanju i razvoju IKT-a usmeren je na zvanično redefinisanje kategorije istraživača. Uočen problem odnosi se na zanemarivanje čitavog seta istraživača koji se ne bave pisanjem i publikovanjem radova zbog zastarelog pristupa koji se neguje u okviru nadležnih institucija. Na postojeći način ignoriše se više od pet hiljada istraživača iz privatnog sektora i onih koji su posvećeni inovacijama.
- *Otvoreno tržište za telekomunikacione kompanije.* Nužno je uspostaviti otvoreno tržište za telekomunikacione kompanije kako bi se postigao zadovoljavajući kvalitet usluga i inovacija usluga pre svega. Ovu preporuku treba, naročito, uzeti u obzir kada je reč o stvaranju infrastrukturnih temelja za razvoj informacionog društva. Načelno, prilikom razvoja infrastrukture treba se rukovoditi principima slobodnog tržišta.
- *Oposobljavanje za upravljanje projektima.* Posvetiti pažnju razvijanju kapaciteta upravljanja projektima. Ustanovljen je problem nedostatka kvalifikovanih koordinatora projekata. Kao oslonac ove preporuke viđeno je Ministarstvo za telekomunikacije i informaciono društvo, bar kada je reč o IKT projektima.

- *Obuka za pisanje projekata koji se podnose evropskim fondovima.* Istraživački centri u Srbiji, najčešće u nedostatku finansijske podrške matičnih institucija i državnih organa, koriste fondove Evropske unije, ali je, u dosadašnjem iskustvu, uočen disbalans između posedovanog i zahtevanog nivoa znanja neophodnih za podnošenje predloga projekata nadležnim evropskim institucijama. S tim u vezi, artikulisao se predlog da se u okviru mogućnosti nacionalnih kontaktnih osoba organizuju obuke koje bi pohađali istraživači i na taj način se osposobili za samostalno podnošenje predloga projekata.
- *Započeti i učiniti dostupnim istraživanja o stepenu uspešnosti projekata koje podnose domaći istraživači evropskim fondovima i institucijama.* Osoba koja bi mogla da vodi ovu vrstu evidencije može biti NCP, nacionalna kontakt osoba za Sedmi okvirni program Evropske unije (FP7). Uočeno je da domaći istraživači ne raspolažu zadovoljavajućim nivoom informacija i znanja da bi bili konkurentni evropskim istraživačima.

Beogradska otvorena škola

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je nevladina, neprofitna, obrazovna organizacija osnovana 1993. s ciljem da doprinese ukupnom razvoju društva kroz dodatno obrazovanje i obuku nosilaca društvenih promena, istraživanje i razvoj javnih politika u cilju izgradnje moderne zajednice zasnovane na demokratskim vrednostima.

BOŠ čini jedno odeljenje i osam centara:

- Odeljenje za napredne dodiplomske studije (DAUS),
- Centar za istraživanje religija (CIReL),
- Centar za izgradnju kapaciteta (CCB),
- Centar za proučavanje informacionih tehnologija (CePIT)
- Centar za razvoj obrazovanja (CDE),
- Centar za vođenje karijere i savetovanje (CGCC),
- Savetodavno obrazovni centar (SOC),
- Centar za evropske integracije (CEI) i
- Centar za izdavaštvo.

Centar za proučavanje informacionih tehnologija Beogradske otvorene škole (CePIT) bavi se razvojem i istraživanjem informacionog društva u Srbiji, kreiranjem i realizacijom programa e-obrazovanja na daljinu i promovisanjem koncepta informacionog društva u cilju izgradnje društva znanja u Srbiji.

Beogradska otvorena škola
Masarikova 5/16
11000 Beograd
Srbija

www.bos.rs
bos@bos.rs

tel: 011 30 65 800
fax: 011 36 13 112

Centar za proučavanje informacionih tehnologija
Beogradske otvorene škole

www.bos.rs/cepit
cepit@bos.rs

tel: 011 30 65 830

Beograd, 2009.

Preporuke za implementaciju eSEE Agende+ u oblastima eObrazovanja i istraživanja informaciono-komunikacionih tehnologija nastale su kao rezultat projekta „Ka društvu znanja“. Ovaj projekat realizuje Centar za proučavanje informacionih tehnologija Beogradske otvorene škole uz podršku Fonda za otvoreno društvo. Rukovodeći se prioritetima eSEE Agende+, projekat “Ka društvu znanja” ima za cilj da olakša i unapredi istraživanje i razvoj u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT) i da unapredi njihovu upotrebu u obrazovanju.

Beogradska otvorena škola je nevladina, neprofitna, obrazovna organizacija, osnovana 1993, sa ciljem da doprinese ukupnom razvoju društva kroz dodatno obrazovanje i obuku nosilaca društvenih promena, istraživanje i razvoj javnih politika u cilju izgradnje moderne zajednice zasnovane na demokratskim vrednostima.

Centar za proučavanje informacionih tehnologija (CePIT) je jedan od centara Beogradske otvorene škole i posvećen je razvoju, istraživanju i promovisanju koncepta informacionog društva u cilju izgradnje društva znanja u Srbiji.